СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 120. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 25. мая, 1927.

VOL. XXXV. No. 120. Jersey City, N. J., Wednesday, May 25, 1927. THREE CENTS

РИМ ЛОМИТЬ УНІЮ

НЕ ВИСЛУХАВШИ СКАРГИ ГРОМАД І СВЯЩЕНИКІВ ПРОТИ НАРУШУВАННЯ ПРАВ І ПРИВІЛЕЇВ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ, ПРИКАЗУЄ СВЯЩЕНИКАМ УПІДЛИТИСЯ ПЕРЕД ЕП. БОГАЧЕВСЬКИМ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 23. мая. — Комітет для Оборони Української Католицької Церкви дістав копію письма, яку папський делеґат в Вашингтоні, архиепископ П. Фумасоні-Біонді, розіслав до всіх українських священиків, які домагалися задержання традиційних прав української греко-католицької церкви.

Сей лист в дословнім переводі говорить:

„Всечеснїйший і Дорогий Отче:

„Свята Конґреґація Східної Церкви є глибоко засумована вісткою, що ви взяли участь у недавнім негіднім, ворожім та публичнім русі проти вашого Епископа, преосвященного Константина Богачевського, русі, який не лицює ніякому католицькому священикови.

„Ваша участь у недавнім забороненім зїзді в Ню Йорку та пожалования гідні резолюції, які вийшли від того зїзду, тим більше заслугують на наґану, бо вони зраджують дух, який є всяким, тільки не Католицьким. Що більше, такий публичний заговір проти епископа мусів природно викликати скандал серед вірних.

„Того рода вчинки не можуть бути толєровані в Католицькій церкві, і тому ся Апостольська Делеґація, в імени й на припорученя Святої Конґреґації Східної Церкви, та не забуваючи про вашу давнїйшу працю, нагадує присягу, якою ви свого часу обіцяли послух церковній владі, та приказує вам відкликати в належний спосіб усі сї поступки — який то відклик буде публично оголошений — і приказує вам заявити на письмі свою пошану і своє підданьство й послух свому Епископови.

„Наконець, я залучаю осьтут приписану форму відклику. Я остерігаю вас, що як ви не виконаєте сього приказу протягом 15 днів і не вишлете мені сього залученого відклику, підписаного вами особисто й потвердженого печаткою вашої церкви, то ся Апостольська Делеґація, в імени Святої Конґреґації Східної Церкви, поступить проти вас після постанов Канонічного Права.

Ваш щирий
П. Фумасоні-Біонді, Архиеп. Діоклії,
Апостольський Делеґат".

ФОРМА ВІДКЛИКУ.

До сього листа доданий формуляр відклику, який священик має підписати. В переводі сей відклик говорить:

„Я, (імя), підписаний священик Грецької Рутенської Католицької Церкви Америки, відкликую отсим і відкидаю кожду й всяку річ, яку я самий або на спілку з другими, священиками або світськими людьми, зробив проти свого Епископа, проти Католицької науки й на соблазнь вірних.

„Я щиро признаю, що я брав участь в заслугуючім на догану русі, і тому я відкликаю кождий вчинок, яким я причинився своїм голосом або іменем до того заговору. Що більше, я отсим обіцюю все бути послушним приписам Святих Канонів, яким я колись присягав. Я обіцюю показувати належну пошану й підлеглість свому Епископови. Наконець, я обіцюю, що й тепер і на будуче я буду старатися після своїх найкращих сил направити соблазнь і шкоду, наробленую моїми безправними вчинками."

Комітет для Оборони Української Католицької Церкви вважає сю справу справою першорядної ваги й по тій причині постановив скликати засїдання вже в найблизші дні.

ЦЕРКОВНЕ ТОВАРИСТВО ВІДКИДАЄ ПРОГИБІЦІЙНИЙ ЗАКОН.

НЮ ЙОРК, 23. мая. — Церковне Товариство Тверезости, яке веде акцію тверезости для протестантської епископальної церкви, ухвалило нинї покинути підтримування прогибіції та вернуло до свого давного становища за добровільною тверезостю.

СТУДЕНТКИ В ОБОРОНІ СВОЄЇ УЧИТЕЛЬКИ.

НЮ ЙОРК, 23. мая. — Триста студенток відділу Колеґії Гонтера в Брукліні зявилося нині в начальника сеї школи з домаганнем привернення назад права вчительовання др. Катерині Янґ, учительці історії, яку дирекція недавно відправила з праці. Учениці звертають увагу дирекції школи, що учительку відправлено за те, що вона уважала стару методу навчання історії за злу та вживала нової методи. Учениці дали до зрозуміння дирекції, що вже минули часи, коли ученицї спокійно терпіли всякі досвіди на своїй голові зі сторони дирекції та не говорили нічого. Нині вони теж хочуть сказати дирекції свою думку про навчанє та звернути увагу зарядови, що учителя не повинно ся відправляти за його чесні погляди.

СЛІДСТВО ГУБ. ФУЛЕРА В СПРАВІ САКА И ВАНЦЕТТІ.

БОСТОН, 23. мая. — Губернатор Фулер, котрий має рішити справу Сака й Ванцетті, покликав нині до себе на переслухання проф. Гила, знатока, що був свідком на розправі, та Джана Девера й Майкела Лавенджі, які були присяжними судьями. Оба присяжні судді мали заявити, що вони й нині ще тверде переконані, що обжалованї були засуджені по праві.

ЗА КАТОВАННЯ НЕ КАРАЮТЬ!

Від двох літ комендантом постерунку в Гребеннім, пов. Рава Руська, був поліцай Войцех Максимович. За час свого урядування побив він тяжко кількадесять громадян сіл Гребенного, Корнева і Селиськ. Бив за якунебудь дрібницю, як ось за співання українських пісень, за брак таблички при возі і т. д. Обурені до крайности громадяне внесли через посла Хруцкого інтерпеляцію, в тій справі ще осінню 1926 р. Але щойно при кінці лютого поліція почала в тій справі вести слідство.

Приїхав інспектор поліції зі Львова й переслухував побитих. На власні очі міг він побачити тяжко побитого Олексу Лопуха, **який вмирає від поліцейських побоїв.**

Не зважаючи на докази катовання людей, Максимовича не арештували, а тільки перенесли його на якусь іншу посаду, невідомо де, може й на ліпшу. Видно, що в Польщі за катовання невинних людей нема кари!

НЕ НАЛЕЖИШ ДО П. П. С. — ГИНЬ.

В Добромильщині монополь праці дістала Польська Партія Соціялістична (П. П. С.). Хто не належить до цеї партії, не може бути принятий до роботи. Тутешня Рада Повітова одержала виказ людий (безробітних) з печаткою П. П. С. і рівночасно з підписом тутешнього старости з припорученям, щоб лише цих людей приймати до праці.

Отже наші люде з сіл праці дістати не можуть, помимо цього, що тепер по селах страшна нужда, безробіття; навіть цих, котрі вже працювали, на підставі цього розпорядку звільнено. Хто хоче дістати працю, мусить іти до Президії П. П. С. вписатися в члени, заплатити членську вкладку 1 зол., і щойно тоді може бути принятий.

Значить, впишися до польської партії, перепишися на Поляка, або гинь! І це діється на українській землі в „демократичній" державі! А нам ще й сьогодня морочать голови про клясову солідарність, спільні інтереси всіх робітників без огляду на народність і т. д. Ось вам відповідь. — („Новий Час").

НАЧАЛЬНИК СТАЦІЇ — ХАБАРНИК.

По вказівках львівської залізничої дирекції арештовано в Любачові начальника залізничої стації, Івана Міллєра, що від довшого часу вимушував від залізничих клієнтів хабарі за службові чинности. Міллєра відставлено до Львова.

СМЕРТЬ НЕМИРОВИЧ-ДАНЧЕНКА.

Минулого місяця помер у Празі відомий російський письменник і журналіст Василь Немирович-Данченко у 83 році життя.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються українські **банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік.

Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.
Видавництво У. Н. Союза.

ХТО В ПОЛЬЩІ ГОСПОДАРЮЄ?

Краківська газета „Nowiny" подає цікаві дані про те, в чиїх руках деякі установи в Польщі: Американська спілка Гаррімана закупила у Варшаві велику друкарню газети „Rzeczpospolita". Виріб сірників перейшов в руки шведсько-американського тресту. Торговельний банк належить до Гарімана. Промисловий Банк — до французького капіталу і т. д. Голяндська спілка Пенвель викуповує цукроварні, Чехословаччина закупила фабрику літаків і фабрику льокомотив у Варшаві. А загалом 88% тяжкого промислу заліза, 83% нафтового промислу і 80% усіх копалень належить до заграничних капіталістів.

ТЕАТР У ПОМПЕЯХ.

Після 1000 літ присипаних не тільки попелом забуття, але справжнім попелом Везувія, оживають нещасливі Помпеї. Заки початі там нові, розкопки дадуть змогу відтворити старинне місто й коли грізний Везувій, який вряди-годи бурмоче, ласкаво дозволить, до Помпеїв зїздитимуться прихильники клясичної літератури та мистецтва. У травні цього року в старім амфітеатрі воскреснуть песи Еврипіда і пантоміни Геродаса, при співучасти найкращих італійських акторів і режісерів.

НАШІ НЕ „НАШІ" І НЕ „ЇХНІ" БОГАЦТВА.

В Космачі коло Богородчан французько-польське нафтове товариство довертілося ропи. Денно добувають одну цистерну ропи. Шиб глибокий на 450 метрів.

ПАРИСЬКА ЛЮБОВНА ДРАМА.

Якби ми її бачили на сцені, може би ми сумнівалися в її вірности. Але ось вона подана до прилюдного відома цими днями судовим процесом: Обвинувачена 40-кількалітня жінка, Леонія Жерар, що застрілила 60-літнього купця, Депре, за те, що її зраджував із 17-літньою продавщицею із своєї крамниці, де вона, Жерар, була 25 літ завідуючою. Стільки літ була Жерар любкою Депре. За відомом його законної жінки, яка приймала її в хаті й адоптувала її трое дітей, волючи ділити любов до свого мужа з другою, ніж з ним розійтись. Аж ось Депре після 25 літ тихого, подвійного родинного щастя закохався на старість, як колись, у своїй продавщиці, що нагадувала йому незвичайно колишню Леонію. Жерар у порозумінні з жінкою Депре пробувала найти компроміс, щоби тільки Депре не тратив зовсім голови і не руйнував підстави їх істновання — крамниці. Жерар, на жаль, був „у небезпечнім віці". Не диво, що Леонія у приступі розпуки застрілила його. Жінка вбитого нічим не причинилась до обтяження на суді своєю 25-літньої суперниці, яку звільнили від кари.

ШАНУЙМО СВОЮ ПІСНЮ.

В цьому році минає 100 літ від надрукування першої поважної збірки української народньої пісні. В 1827 році Михайло Максимович перший раз посилає в широкий світ чарівну українську пісню, яка дотепер обдєтїла і заворожила майже цілий світ. До Максимовича українською піснею помітування як „хлопською", а тепер за стародавною українською піснею світові учені музики пошукують, як за дорогоцінним скарбом.

Головний виділ „Просвіти" виділив зі свого складу комісію, яка має: 1) приготовити до друку збірник народних пісень з нотами, 2) приготовити реферати про історію народньої пісні, 3) дати почин святкуванню ювилею народньої пісні по всіх закутинах краю.

У НАС ТАКИХ НЕМАЛО.

В місті Турині (Італія) був чоловік, що не знав, хто він такий. По довгих трудах вдалося знайти одного пана, що по фотографії в газетах пізнав в хорім свого брата. З братом приїхало богато кревняків і жінка хорого. Хорий не пізнав нікого; тільки при наближенню жінки нещасний зблід, але не міг пригадати; впав на землю і розплакався.

Італійські лікарі вірять, що хорий все таки поверне до памяти.

Бідні італійські лікарі! Якби вони знали, скільки в нас таких хорих, що затратили всяку память, навіть і до Батьківщини і... нема надії, щоби вернули до памяти.

Маленька тільки ріжниця. В Італії такі хорі сидять по домах для божевільних, у нас — на волі і „роблять політику".

ЛИНДБЕРҐ УДЕКОРОВАНИЙ ХРЕСТОМ ПОЧЕСНОЇ ЛЕҐІЇ

ЗАКИНЕНО МОЛОДОГО ГЕРОЯ ТИСЯЧАМИ ЛИСТІВ І ЗАПРОШЕНЬ. — ТЕАТРАЛЬНІ КОМПАНІЇ ОФЕРУЮТЬ ЙОМУ МІЛІОНИ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Капітан Чарлз Линдберґ пережив сегодня хвилю, яка лишиться в його памяті на ціле життє. Ото в товаристві амбасадора Геррика вдався він до елізейської палати, де президент Думерґ причіпив йому від імени Франції найвисше французь відзначення: хрест почесної леґії. Линдберґ був так зворушений, що не міг промовити якийсь час слова. Президент Думерґ обняв його і поцілував, а зложивши желання від імени французького народа, просив його передати такі самі желання матері Линдберґа, що виховала такого сина, а Америці, що виховала такого гарного ситизена.

Линдберґ зявився перед през. Думерґом у випозиченім убранню, яке не дуже то добре на ньому лежало, але иншого не мав, бо ще кравці не зробили.

По тім вернув Линдберґ до амбасади на лонч, а по полудни відвідав свою машину і дуже був рад, що вона не потерпіла великої шкоди, бо публика відломила тільки дещо дерева. Линдберґ зложив рівнож візиту премієрови Франції Поанкаре, який приняв його дуже сердечно, а знова міністер закордонних справ Бріянд видасть спеціяльний для нього обід. Те саме зробить летунський клюб.

Линдберґ засипаний запрошеннями від всіх визначних людей, бо всі вони хотіли б мати його на обіді. Треба би йому принаймні посвятити яких два місяці, щоби їх всіх відвідати. На другий тиждень хоче відїхати до Брукселї і зложити візиту бельґійському королеви, а по тім поїде до Анґлії і буде гостем анґлійського короля.

ЛИНДБЕРҐА ЗАСИПУЮТЬ ДАЛІ КОНТРАКТАМИ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Сотки ріжних оферт від всіляких театральних підприємств зголошено телеґрафічно на руки амбасади, анґажуючи Линдберґа до театру, водевил і театру рухомих образів. Амбасада хоче вибрати трох визначних Американців, щоби взяли ті справи в опіку з бизнесового боку, щоби Линдберґ не впав жертвою визиску. Французькі театри оферують йому казочні суми за виступ, а Ракси театр на Бродвею готов платити йому $25.000 на тиждень.

Линдберґ сміється одначе з того, що може стати відразу з бідного хлопця міліонером і заявляє, що це його не манить, бо він відбув подорож не для грошей, а для експерименту. Линдберґ не буде таки виступати на сцені, принаймні тепер так заявляє.

В ЛИНДБЕРҐА ШВЕДСЬКА КРОВ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Батько Линдберґа був Шведом і 25 шведських журналістів обступило Линдберґа, пригадуючи йому на те спорідненнє. Линдберґ обіцяв в найблизшому часі поїхати аеропляном в Швецію.

БРИТАНІЯ ЗРИВАЄ З СОВІТАМИ.

ЛОНДОН, 23. мая. — Премієр Болдвин виголосить завтра становище Анґлії зглядом совітів. В тій справі відбуто міністерську нараду і осягнуто цілковиту згоду. Прийде цілком певно до дальшого напруження між совітами а Анґлією, а можливо навіть і до цілковитого зірвання зносин. Ситуація напружена ще й з того боку, що за зірванием зносин заявився вже й міністер заграничних справ Чемберлейн, який всегда був противний так рішучому крокови. Чи дійсно прийде до цілковитого зірвання, годі твердити, але торговельний пакт буде змінений і обтятий. Премієр представить парляментови матеріял, як вислід з ревізії Аркоса, а з того матеріялу має виходити, що совіти вели широку протибритійську акцію.

Мек Доналд, провідник Робітничої Партії в парляменті, який находиться тепер на повному мори, вислав телеґраму, в якій протестує проти ревізії і проти зірвання зносин з совітами, який то акт називає глупим і недоцільним, який тільки має виправдати недоцільну ревізію Аркоса. Він заповідає зі свого боку сильну опозицію в парляменті, куди вийде прямо з корабля, як тільки вийде на сушу.

ЗАКІНЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 23. мая. — Міжнародна економічна конференція закінчила свої тритижневі наради. Ліґа Націй буде мала тепер вирішити, в який спосіб належить продовжувати дальшу працю. Правдоподібно буде креований з рамени Ліґи Пермаментний Економічний Комітет, до якого будуть належати рівнож представники Злучених Держав Америки і совіти.

Через весь час були побоювання, що конференція розбється через совітську обструкцію. До того одначе не дійшло, бо конференція погодилася на домагання совітських делеґатів, що до цего, що істнують дві системи господарки: капіталістична і комуністична та що між ними можлива співпраця.

Кажуть, що большевики таки визискали конференцію, бо мають приобіцяну з ріжних боків позичку. Говорили навіть про позичку з боку Америки, але американські делеґати перечать тому.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛОВО ДО УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

Відома українська письменниця Олена Кисілевська, що веде заразом широку акцію організовання українського жіноцтва в Галичині, піднесла в старокраєвім „Ділі" голос в справі притягнення сільської жіночої інтелігенції до праці над освідомленнем нуждою прибитого, віками занедбаного і упосліdженого сільського жіноцтва.

Голос той повинен знайти відгомін і на американській землі, бо велика частина того нашого віками прибитого сільського жіноцтва знайшлася в Америці. Правда, що матеріяльне положенне цеї жінки дещо покращало. Змінився її зверхний вигляд, але тогосамого не можна сказати про її нутро, про те, чи вона дійсно поступила і чи зросла її свідомість як української жінки і як жінки взагалі.

Обективно судячи, мусимо собі сказати, що організація української жінки в Америці щойно в пеленках. Нюйорський Союз Українок розпочав акцію переведення організації нашого жіноцтва, але праця та мимо зусиль одиниць все ще йде пиняво. І не треба тому дивуватися, бо де ті наші інтелігентні жінки в Америці, що повинні вести перед в тій праці? Чи богато їх інтересується громадським життєм? І чи можна до української американської жіночої інтелігенції примінити ось ті слова О. Кисілевської:

„Колись комусь, що буде писати історію цих цікавих і в історії нашого народа так важних часів, на жаль прийдеться кинути велике обвинювачення сільській жіночій інтелігенції, а зокрема священичим жінкам. Не запишеться воно як досі, з малими виїмками, гарними спогадами в історії нашого відродження. Коли на перший пошум духа часу малі, похилені, нуждені хатки зразу відчиняються, то ці, в яких замкнулися силою обставин до їх проводу намічені, ще й досі щільно, туго замкнені. А яка гарна і велика моглаб бути їх робота, як легко булоб їм згуртувати біля себе жіночі гуртки, з яких поступ, просвіта, свідомість національна ширилися би по наших селах, як конечно, необхідно треба селу такого проводу".

Взиваючи сільське інтелігентне жіноцтво до праці, пише наша славна громадянка далі ось що: „Не вимовляйтеся цим, що часу у вас на це нема, — бо ніхто з нас його не має за богато, але на громадську роботу, якщо не хочемо стягнути на себе нестертого, соромного пятна, — він мусить знайтися. Не заслоняйтеся тим, що сільське жіноцтво, серед якого приходиться вам жити, — темне, не здібне до організації, до просвіти, — бо в це вам вже тепер ніхто не повірить."

Золоті слова. Але не знати, чи і вони зможуть зворушити апатичну українську інтелігентну жінку в Америці. А пора вже крайна, щоби і вона взялась до праці.

Герой.

Без особливого гамору, галасу, реклями й сварні молодий американський авіатор Линдберг довершив великого геройічного вчинку. Багато готувалося перелетіти літаком між Ню Йорком а Парижем. Вже шість душ загинуло при тих спробах. Инші ще готуються перелетіти, а до того часу реклямують себе, реклямують свої машини, роблять бенкети, а разом з тим і сваряться за ріжні фінансові та гонорові інтереси, то що.

А в той час несподівано прилетів з Каліфорнії до Ню Йорку невідомий, скромний молодий летун, котрий спокійно заявив, що прилетів сюди, щоби слідуючу стацію зробити в Парижи. Сказав, і за декілька днів доконав свого вчинку. Став героєм і прославив тим імя своє, й своєї батьківщини. Відразу став любимцем всего народу, до вчера ще не знаний, скромний поштовий летун.

Американський нарід гордий з його вчинку, щасливий, що має такого сина. На його геройічному вчинку будуть виростати в молодшого покоління американського народу бажання до таких же славних вчинків. Постать Линдберга довго буде зразком героя, на якому буде виховуватися нове покоління Американців. Молоді люди будуть набиратися від нього великої любови не лише до героїв, але й до своєї вітчини, що таких героїв породжує. Він стане одним з чинників, скріплюючи й розбуджуючи патріотизм в американського народу.

А між тим сам він скромний, не любить широкого розголосу, не любить, щоби йому робилися почести, щоби завжди вказували на нього пальцями: „Дивіться, он наш герой!" Цього йому не треба. Він знає, що він доконав геройічного вчинку й тим в першу чергу задовольнив своє власне почуття, своє власне прагнення до створення чогось славного, геройічного. І тим він задоволений. Робив він в першу чергу для самого себе. В друге робив він те, щоби прославити імя своєї батьківщини, тої великої матері, що його виховала. Більше йому нічого не потрібно. Не потребує він, щоби йому квітчали голову лавровим вінком, бо не для реклями він те робив, але з глибокого внутрішнього почуття.

Такий справжній тип героя. Спокійний, скромний, уникає прославлення його натовпом, не робить зі свого геройічного вчинку дрібненького самохвальства. Це тип героя. Мало слів, мало зовнішнього галасу, гармідеру. Спокійне виконання геройічного вчинку, — ось і вся прикмета героя. Нікого не понижає, нікому не завидує, на нікого не нападає, нікого не обріхує і при невдачі на нікого не звертає вини, а твердо й спокійно знову простує до геройства, ось якости героя. Що сказав, те зробив. Спокійно, твердо, уперто з непохитною волею. Це герой.

Такий Линдберг.

Таким його виховала його рідна мати, а потім школа й товариство. Характер людини складається з дитинства, а тому від матері залежить дальший напрям розвитку характеру її дитини. Мати Линдберга може гордитися й бути щаслива своєю дитиною, бо вона виховала справжнього героя для своєї батьківщини. Колись спартанські матері, посилаючи своїх синів на війну для оборони вітчини, говорили їм повернути з війни або зі щитом, або на щиті. Себто наказували своїм синам вернутися з бою увітчаними славою переможця, або по геройськи згинути в бою. Ті матері любили свою вітчину, любили свій нарід; вони були патріотками, які не вагалися на вівтар своєї батьківщини принести життя своїх синів. І синів вони виховували на героїв, на лицарів, які життя своє можуть віддати за свою батьківщину. Вкриваючи себе вічною славою, сини їх славою і подякою нащадків вкрили також імена й своїх материй.

Батьківщина, воля й слава її, як держави вище всього були і будуть завжди для чесних синів і дочок свого народа.

На вчинках героїв виховуються прийдешні покоління. Тому всі народи з такою святістю й любовю святкують імена славних своїх людей. В них вони черпають для себе сили й зразок справжньої любови до батьківщини. Мудрі уряди держав це знають і всіми силами допомагають живим героям доконати геройічних вчинків, а мертвих память урочисто святкують.

Тому з такою увагою поставилося не лише американське правительство, але й увесь нарід до наміру Линдберга. Довго й точно вияснялися атмосферичні умови лету. А коли він вилетів, то все в великому напруженню слідило кожну милю, кожну хвилину подорожі летуна. Вся Америка звернула свої очи в бік героя. Навіть таке велике нещастя, як повінь, що сотки тисяч людей оставила без даху над головою, на хвилю забуто. Напевно самі пострадавші від повені забули про своє власне нещастя, а думали про героя, який має прославити імя їх батьківщини.

Линдберг — це зразок героя. Мати його — зразок матері для других материй, щоби вони знали, що кожна людина по своїй природі любить бути артистом, любить грати ролю, про яку говорилиб инші люди. Матері, які всі старання при вихововуванню прикладають до того, щоби своїх дітей виховувати на чесних людий, патріотів, героїв, які не допускають їм захоплюватися нечесними вчинками та наслідувати їх, хочби в дитячій грі; матері, які впоюють своїм дітям любов до всього прекрасного, ідейного, а ненависть, відчуження до всього злого й аморального; — такі матері будуть так саме щасливі, як тепер щаслива мати Линдберга.

Щасливі матері, що мають таких дітий. Щасливі народи, які мають таких материй.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. К-ко, Ню Йорк. — Дістали від Вас допись та містити її не можливо. Хочби найбільше зусиль коло неї поклав, з неї таки дописи видушити не можна. Колиб її подати, то хиба треба би на верху написати: Ось вам допись, яка показує, як дописи не треба писати.

Та Ви зате написали редакції з гори лайку, що вона не буде читати Вашої дописи, що вона певно кине її до коша, й в сей спосіб завозьметься Вас скривдити, і таке инче. Наведемо Вам слова з листа другого читача, який прислав знамениту допись:

„Залучую Вам статтю. Помістіть, як можете, в нашій так цінній часописи, а як не надається, то киньте до коша, і нічого не споминайте".

Так пише про свою працю людина, яка подала справді розумну думку. Ви певно самі в своїм серци відчуваєте, що Ваше писанне мало варта, коли про нього такий рейвах підняли. Знайте раз на все, що як у Вашій статті буде щонебудь, що варта подати, редакція певно се подасть.

„ПОМІЧ".

Здавна ще у людей є слабість до віршування, а особливо у людей молодих. Звичайно у цьому великого гріха нема, якби не було неприємностей і поетови і тим, хто має нещастя їх переглядати та виправляти. Але й тому якось можна б було зарадити, якби автори більше серіозно ставилися до своєї роботи (як це можна назвати роботою). Ми вже Вам писали, що не можна так легковажно ставитися до мови, яка відограє першу ролю у віршованню. Беремо перший ліпший з Ваших віршів.

Скілько кривди наробились
Тії ляхи на Вкраїні?
Не втихають — показились!
Не у Львові, то в Волині...

І так далі.

Отжеж, усі знають про ті кривди, що роблять українцям ляхи, про це докладно пишемо і ми і инші, і поезій багато про то є, добрих поезій, а Ваша поезія нічого нового не подає і не зворушує, що власне вимагається від вірша. Окрім того, Ви абсолютно не дбаєте за мову. Пятий рядок „Вот тобі загосподарились", не тільки не добре, але жахливе. Де ви чули, щоб наш нарід так висловлювався? Вміщаючи Ваші коломийки, ми не думали, що то Вас зіпсує, навпаки, мислили, поправитеся, удосконалите себе, навіть писали Вам і... на жаль поради наші пішли на марно. Отже наша остання порада Вам і відповідь: займіться мовою, читайте українських письменників, стежіть за ритмом, без якого вірш не вартий нічого, якого у Вас бракує, та не вишукуйте слів, яких нема ні в одному з українських словників.

МІЖПЛАНЕТНА ТЕЛЕГРАФІЯ.

Вчені світу зацікавилися думкою американського фізика Ґенсбека, що при допомозі відкритих недавно через Марконі іскрових хвиль хоче навязати телеграфічний рух між землею й місяцем. А саме Ґенсбек радить збудувати великий висилаючий апарат, що висилавби ті хвилі під означеним кутом в простір. По відбиттю від поверхні місяця ті хвилі верталиби назад.

Тому, що можна обчислити кут, під яким згадані хвилі відбивалисяб від поверхні місяця, то можна також обчислити, до якого місця земської атмосфери вони дійшлиби. Не виключене, що їх можнаби знову зловити. Швидкість дрогань етеру відома, вона рівна швидкости світла, то значить осягає 300,000 кільометрів на секунду. Дорога з землі на місяць і з місяця на землю виносить коло 800,000 кільометрів, то певне, що між висланням і відбором відбитих від місяця хвиль пройшлоби ледви три секунди. Докладне обчислення того часу служилоб за контролю, чи хвилі, які відібрано, дійсно відбилися від місяця, чи ні.

Так представляється загально проєкт місячної телеграфії Ґенсбека. Американський вчений — розуміється — рахується з усякими трудноцами, з якими прийшлоби йому стрінутися при виконуванню того проєкту.

В найвищих верствах земської атмосфери є — як кажуть — верства сильно наладована електричністю. Ця верства окружає цілу земньку кулю якби якась великанська ослона і немов великанське зеркало відбиває електричні хвилі земської атмосфери. Істнуванням тієї електричної ослони пояснюється те явище, що радіо-хвилі обігають довкола земську кулю, а не підуть в далекі простори. Це діється, очевидна річ, тому, що згадана електрична ослона їх не пропускає. Цею електричною ослоною пояснюється ще багато инших явищ в нашій атмосфері, так звані „місця мовчанки", в яких не можна відібрати радіо-хвиль.

В останніх часах визначний французький фізик Аплетон перевів цілий ряд дослідів, якими переконався, що та найвища верства земської атмосфери вправді наладована електричністю, але це наладовання невелике. Короткі хвилі, вислані в прямовіснім напрямі, моглиби — по думці того вченого — проникнути крізь ту верству. Моглиби, кажучи просто, прохознутися поміж рідко розсіяні електрони та видістатися в міжпланетні простори.

Спостереження Аплетона є неначе реальною підставою для будь-що-будь фантастичного пляну Ґенсбека. Колиби обчислення Аплетона показалися точними, то той великий висилаючий апарат, що мавби висилати перші телеграми на Місяць, на Марс, а потім на Венеру, мусівби оперувати короткими хвилями довжини щонайбільше 1 до 10 метрів.

Розуміється, що така форма іскрової телеграфії може мати вартість тільки чисто наукових спроб, бо земля діставалаби ті депеші, які сама вислала. Іскрові хвилі, які відсилалиби нам назад з поверхні Місяця чи Марса, не зрадили б нам тайн тих небесних тіл.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(9)

Олена вгадувала, що Михайло дожидає її на подвірю. Не знаючи, які його наміри, боялася сама йти. Товаришка обіймила її за стан і обі вийшли. Михайла на самім подвірю не було. Але його вікно було відчинене, він стояв у хаті при вікні і дивився на подвіре. Товаришка завела Олену до її комнати.

— Лишися у мене почувати, — Олена стала просити, — бо я нині чогось боюся. Ліжко широке, обі помістимося.

— Хиба піду сказати кухарці, щоби не гадала, що я пішла до Михайла.

— Біжи скоро і зараз вертай!

Товаришка вибігла і зараз вернула, несучи свою подушку. Михайло бачив се. Закляв, вікно зачинив з такою силою, що аж шиби забреніли і вийшов з хати. Пішов до шинку. Дівчата полягали. Товаришка всnула зараз. Олена, обіймивши одною рукою товаришку, ще довго думала, дрімала і нарешті сон таки одолів її ще заки вчула поворот Михайла. Раз у сні так сильно пригорнула до себе товаришку, що ся аж пробудилася.

— Задушиш мене! — сказала до Олени, силкуючись викрутитися з її обіймів.

— Боже, що я зробила! — Олена скрикнула з жахом схопившися.

— Що ти верзеш? Може що страшне тобі приснилося?

— То ти, Марино? — Олена спитала, протираючи очи, і бачучи, що біля неї товаришка. — Нічо, нічо. То тільки пустий сон був.

— Який сон?

Олена не відповідала, бо не хотіла сказати, хто такий снився їй і кого вона в сні обіймала. Рано встала неначе з хреста знята, так її зморили ті сни. До полудня оминала стрічу з Михайлом, бо боялася, що буде сварити за те, що вона не лиш не відчинила для него свого вікна, але ще й зробила йому таку пакість, що на ніч взяла до себе товаришку. Непотрібно боялася, бо коли обоє зійшлися до обіду в пекарни, він і не глянув на неї. Таксамо при вечери, таксамо на другий день і на третий. Се її сердило. Ще більше сердило її те, що він став залицятися до її товаришки Марини. Бачила, що Марина була з того дуже вдоволена. Олену стала розбирати заздрість і лють, що така, в прирівнанню до неї погана, відбиває від неї хлопця. Рішилася розеднати їх. Стала вигадувати собі якесь діло до краму, щоби тільки пройти крізь робітню. Увійшовши перший раз рано, сказала „добрийдень", і не почувши від Михайла відповіди, пішла далі до краму. Тої днини переходила ще тричі попри його стіл, але він і не воркнув до неї і не глянув на неї.

Зразу була несказано люта. Однак подумавши троха, доміркувалася, що вона йому таки не байдужа; що вона ще панує над його серцем. Як би не те, то він не дувсь би так дуже; не був би такий лютий за те, що вона не вволила його волю. Не сумнівалася, що якби тільки дала йому яку принуку, то він від тамтої зараз відстав би і знов причепивсь би до неї. Боялася тільки того, щоби йому не забогато забаглося. Досить деськолись поцілувати в лице, нехай і в уста, але ні троха більше. Не знала, як зачепити його, щоб не виглядало, що вона накидається йому, що то не він її, але вона його перепрошує; що не вона йому, а він їй зробить ласку, коли розбалакається з ним і не відіпхне його від себе, як він схоче поцілувати її. Ніяк не годна була вигадати. Аж раз трапилася добра нагода. Коли була в пекарни, кухарка забалакала до Марини.

— Нині Михайло має якусь таку пильну роботу, що не прийде сюди обідати. Треба йому занести до робітні. Бери Марино, і неси. Ти й так горнеш до него, бо він добре цілує. Ти таке любиш.

— Несіть самі, коли таке верзете! — Марина відповіла сердито.

— То чомуж ти так спаленіла? Твої, по вуха червоні писки показують, що не брешу. Хиба я ні раз не бачила, що він робить, коли тільки стане коло тебе, або перейде попри тебе, а я будьтоби не дивлюся в той бік? Вже пару днів так.

— Чи то я тому винна, що він такий поганець? Я його не прошу, не наставляюся йому!

— Ой, чому ні! Не відпекуйся. Кожда дівка любить таке. Я се знаю, бо й я колись була молода. Тепер я тільки облизуюся, коли бачу, як він липне до тебе і як ти, щаслива, завертаєш очима, та шкіриш до него зуби. Чому він Олени не зачіпає? Бо вона не заохочує його.

— Чого ви мене чепилися?! Марина боронилася майже крізь слези. — Вже не позволю йому приступити до мене. І тепер не піду до него. Потому ви сказали би, що між нами там Бог зна, що було.

— Я піду з тобою, Олена промовила, бо пригадала собі, як то вона раз Марину взяла була до себе для своєї оборони перед нахабством Михайла.

І з тобою не піду! — Марина відповіла рішучо. — Не хочу, щоби потому люди собі мною писки витирали.

— То занеси ти, — кухарка звернулася до Олени.

Кухарка поставила весь обід на дошці. Олена взяла дошку і пішла. Прийшовши під двері робітні, не могла відчинити їх, бо дошку мусіла держати обома руками. Стукнула черевиком і двері відчинилися. Відчинив сам Карпюк. Але відскочив узад, побачивши, що обід несе Олена. Вернув до свого стола і сів назад до роботи. Олена хвилю стояла біля него з дошкою в руках, і коли він ані думав глянути на неї, промовила:

— Се твій обід. Возьмеш, чи маю назад занести? До вечера не буду стояти тут.

— Постав! — Карпюк воркнув не підводячи очий.

— Та де? На твою голову? Стіл цілий завалений роботою. Зроби ти місце, бо я другої пари рук не маю.

Карпюк відгорнув пару дрібничок на бік, Олена поставила дошку на столі.

— Може ясновельможному панови Михайлови Карпюкови не буде смакувати, бо то я принесла? — спитала регочучи.

Карпюк далі робив свою роботу, неначе не чув.

— Прошу сказати, то я віднесу, — Олена дразнила далі. — Принесе ще раз Марина, то ясновельможний пан будуть ласкаві бодай покушати.

Карпюк аж підскочив, неначеб його що вжалило і зморщивши чоло, вдивився в Олену. Вона зареготала. Аж заходилася від сміху.

— Ти, дівко, не дратуй мене! — зашипів. — Не доводи до скаженини!

Реґіт Олени затих. Але він помилявся, що злякає її. Вона ясно бачила, що він так за нею дуріє, отже тепер її сила зробити з ним, що схоче.

— Я тобі щось скажу, Михайле, — промовила і замовкла. Тільки пронизливо глянула в його очи.

— Ну, що скажеш? — спитав. — Мабуть щось з того, що в неділю чула на проповіди в церкві.

— Я сказала би щось; щиру правду. Колиж бо ти готов знов розсердитися.

— Ні! Лютійший як я вже є, я не годен бути. Кажи, що хочеш, я вислухаю супокійно. Одним ухом впущу, другим випущу.

— Ти, Михайле, дуже... дурний!

Він тільки витріщив очи на неї.

— Подумай собі, — тягла далі сміючися, — кілько ти вже втратив. Ти колись будеш майстром. Як майстер Михайло Карпюк не буде мудрійший від залицяйника Михайла Карпюка, то маєтку не зробить. Збанкротує.

— Не второпаю! — Карпюк бовтнув, вппявивши в неї допитливо свої очи.

— Ти вже безповоротно втратив чотирнацять днів. Вони вже пішли і не вернуться. Не вернуть. Пропали, як камінь у воді. Камінь ще мож видобути з води. Але минулих днів не повернеш.

— Що ти верзеш?

— Ти вже чотирнацять днів дуешся, не знать чого. Я була би тебе що днини бодай раз поцілувала. А так, я замість тебе цілувала подушку. Тих чотирнацять днів ти втратив.

— І ти втратила.

— Я втратила? Або то для мене такий спеціял? Як би то справді могла бути моя втрата, то мені не тяжко було би в кождій хвили ту втрату відбити собі... з великою придачею. Хочеш, то побачиш на власні очи. Як в неділю піду на вечерниці, то вистане, коли тільки не буду боронитися. Хлопці вицілують мене так... на смерть зацілують. Як ти дуешся, то се тільки твоя втрата.

— Я також так дуже не рвуся до того.

— Ти, небоже, троха брешеш! Зараз покажу тобі, що рвешся.

Вона, сміючися, притулилася грудьми до його рамени і наставила до него уста.

— Не поцілуєш? — спитала сверлуючи його очима.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ДІЛО В ТІМ, СКІЛЬКО ЗАЧАЛИ, А В ТІМ, КІЛЬКО СКІНЧИЛИ.

Коли приглянутися теперішній ситуації серед українського громадянства в Америці, а передовсім становищу боротьби за національні права, то здається мені, що починається в нас показувати наша стара звичка: починати богато, а кінчити мало. На всякий случай, справа, на мою думку, не стоїть так, як повинна стояти, і з тої причини я тут забираю голос.

Боротьба, яку повів український імґрант на церковному полі, була викликана страшними провокаціями ворогів проти нашого народа. Наші відвічні вороги завзялися взяти наші церкви в Америці під свою владу, а з церквами наші сиротинці й парохіяльні школи, а відтак наші запомогові організації, та при помочи сеї влади завести поволи весь наш нарід під польську стріху. На сю нечувану провокацію наш нарід відповів так, як на дозрілий нарід належиться. Ми крикнули Ляхам і їх приятелям: **„Проч від наших церков! Руки геть від наших інституцій, церковних і шкільних!"**

Ми скликали відтак конґрес українських католицьких церков та постановили на нім, що нам треба зробити, аби захоронити на будуче наші церкви від польських впливів. На сім конґресі ми постановили, що церковними маєтками мають заряджувати громади; що церкви мають належати до громади; що священиків мають установляти громади; що вибір єпископа має бути залежний від церковних громад. Нема сумніву, що переведення в житте таких засад забезпечилоби наші громади перед польськими чи якиминебудь чужими впливами.

До цього часу йшло все добре. Протестували, боролися, горів огонь. Але як прийшло затвердити народні права, тоді ми стали хитатися. Критикувати ми сильні, але коли треба було побудувати раз на все народну силу, тоді нам уже відваги чи рішучости не стало. Як довго вистарчало протестувати, так довго кричали, говорили, ухвалювали. Але як прийшло виконувати наші постанови, тоді ми думаємо, що хтось другий се має зробити. Одні кажуть, що се мають зробити редакції, другі складають на комітет, вибраний на церковнім конґресі. На когоб ми не складали, а все таки складали на других, бо самі робити не хотіли.

Правда, всі ті люди й чинники мають теж зробити свою роботу. Редакції повинні дати нагоду людям висказати свої думки й бажання та пошукати нових доріг до розвязки питання. Комітет, вибраний на церковнім конґресі, має удержувати всі громади в лучности. Але за право заряджувати своїм майном мусить повстати кожда громада сама. Редакції чи комітет можуть дати інформації, але **люди кождої громади мусять самі зібратися, постановити зажадати своїх прав, а вразі потреби загрозити судом, а колиб сього треба було, то й таки піти до суду.** Ні редакція, ні конґрес, ні комітет не зробить сеї роботи, як громада не зробить, бо сеї роботи не можна зробити ані дописею, ані ухвалою на конґресі, ані на засіданню комітету. Се мусить робити громада.

Як громада не хоче братися до діла, то вона показує, що її ухвали нічого для неї не значать. В сей спосіб вона показує, що вона для милих очий свого священика чи для милих очий єпископа не хоче робити того, що вона уважає за потрібне. В сей спосіб громада показує, що вона любить розпалювати великий соломяний огонь, але вдоволяється, що огонь скоро вигорить без ніякого сліду. Така громада любить росчинювати хліб, але не любить його пекти. Така громада робить як дитина: крику й стуку богато, але доброго діла з того мало.

Я сказав за діти, але то властиво й діти деколи краще поступають. Я памятаю з власного життя таку подію. Як я був школярем у селі Богутині, зборівського повіту, в Галичині, то польська вчителька завела була таку моду, щоби починати шкільну науку польською молитвою. Пятьох нас, малих школярів, без порозуміння з родичами навіть змовилися, що так далі не має бути. Як скінчиться наука, ми мали встати і хреститися по українськи. Якби професорка мала на нас кричати, то ми не маємо на се звертати уваги. Як постановили, так зробили. Професорка була сильно розлючена. Вона кляла нас польськими шляками, кидала в нас книжками й каламарами, але ми на се не звертали уваги й робили своє. З гніву її ми думали, що вона нам сього не дарує. Але на другий день ми найшли все в спокою. Каламарі й зошити й книжки, які на нас жбурляла, були поскладані на столі, а вона сама стала питати нас, о що нам ходить, а коли ми зажадали нашої молитви, вона хоч-не-хоч мусіла на се пристати. І була від тоді молитва в нашій школі українською мовою.

Так виграли боротьбу діти, яким ми нераз дорікаємо, що вони не вміють боротися. А тут ми дозрілі люди поводимося гірше від дітий. Ми ждемо, що наші права нам упадуть з неба, що нам хтось їх пришле з конґресу, редакції, комітету. Ми не хочемо наразити собі єгомостя. Він лижеться єпископови, а ми лижемося єгомостеви, цілий нарід лижеться, а для добуття своїх прав нічого не робить. Чи відтак можна дивуватися, що ми нічого не вміємо здобути? Що ми лишень у крику моцні, а до роботи й боротьби слабі? Кого відтак будемо винувати за те, що нічого не зроблено? Других? Ні, **самих себе ми повинні винувати.** Не наші вороги винні, що ми безправні, але ми самі винні, бо ми вміємо лишень нарікати, але діла боїмося.

Я десь читав слово розумного чоловіка, який сказав, що права належаться лищень тим, які права вміють собі добувати. Я думаю, що се треба пригадати тепер тим усім, що протестують словами, але до діл не беруться та ждуть їх від других.

Василь Дроботій,
Вест Істон, Па.

—o—

ЩЕ ПОРАДИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Всілякі гадки виринали доси в справі нашої української школи в Америці, та не від річи буде ще і отті додати.

Жиємо в державі, де школи стоять на дуже високім ступені. Нема здається другої держави, котра би так печаливо дбала про розвиток шкіл, як Злучені Держави. Так отже нема нам чого журитися про образовання наших дітей, бо тая сама держава радо образувала би і родичів тих дітей, коли би лише вони схотіли користати з того.

Журба наша лиш у тім, що нема кому поучити наших дітей про „наше". Народ наш не так ще важний у світі, щоби про него учили в американських школах подрібно, хоч у всесвітній історії попри другі народи поучують побіжно дітей і про український народ так само, як згадують у тих школах і про Поляків, чи Литвинів, чи Мадярів.

Та ми інакше про себе думаємо. Ми радіб, щоб всі про нас все найліпше говорили, щоб раз ураз дітям нашим нашу історію розповідали, бо наше нам наймилійше.

Ми хочемо дітей наших учити нашого, бо боїмося, що враз з нами вигине вся наша Україна тут на заточенню. Се для нас дуже пекуча справа.

Маємо дотепер покутні школи дяківські, при церквах вечерами, в підземних „селерах", чи як їх пишно галями звуть. Маємо та бачимо, що воно не відповідає бажанню нашому, воно не доходить до цілі нашої, воно не приносить властивого хісна.

Оглядаємося на други народи, як вони собі радять у тім згляді, як вони запобігають винародовленню покоління свого. Чи хочемо, чи не хочемо, радо чи завистливо, дивимося на наших сусідів Поляків, які і тут в Америці все недалеко коло нас крутяться. Запримічуємо їх всюда попри нас у більшім числі, ніж нас, та до того поселених усе майже вкупі разом, так, що у всіх містах майже можна почути питомі назви міста: „Polish patch", себто одна велика „польська лата" по три, чи більше блоків, де є костели, школи і сестри до учення дітей. Все дібране. Школи уже цілодневні, з правом публичности, так і все в порядку. До роспорядимости вони мають цілі монастирі вишколених сестер, кваліфікованих до учення. Се Американки, але виховані передше в народнім дусі. Вони вміють сего польського духа і в діти впоїти.

Задивившись на них, зачалась і в нас пропаґанда цілоденних шкіл, та радаб душа до раю, коли гріхи не пускають. Нема в нас ні сестер до учення кваліфікованих, нема у нас уміщень до сего відповідних, які би американська комісія здоровля узяла за відповідні, нема у нас і дітей у відповіднім числі, які би легко могли учащати до тої, чи другої української школи. Ми не мешкаємо нігде разом, ми скрізь по всіх містах порозкидувані, так, що ніби ми є, але властиво нігде нас нема. Ми всі собі осібняком, як анахорети, як пустельники. Живемо одинцем. Тож і дитина не годна учащати кілька миль денно до якоїсь нашої спільної так великим трудом поставленої школи. Ми накидуємося тепер на брак патріотизму на всі ті сімї, що не посилають дітей до такої школи, та воно по розвазі не може бути инакше. Так лишім ті утопійні мрії наші про цілодневні школи, а розважмо над тим, як нам тепер, от нині почати велике діло ратовання нашого покоління від винародовлення. При таких обставинах, в яких живемо, ані не будемо стягатися до купи, щоби мешкати в однім місті, бо де вже чоловік поселився там і полюбив місце, там, буде жити далі. Чекати нам на кваліфікації сестер, також за довго, бо нім сонце зійде, то роса очи виїсть. Впрочім се і не така велика благодать це сестрицьке виховання. От помежи нами мож бачити наші дівчата, що вийшли з такої школи, що зветься приміром „Школа Серця Ісусового". Ми слідимо їх поведення, а воно не конче примірне, і не ріжниться від поведення других дівгат з публичної школи, або на жаль часом і гірше. Я не хочу обсуджувати наших сестер, але бачу деякі педагоґічні похибки. От є ті бідні сироти у сиротинци, вони вже бідні тим, що сироти. Та мимо сего часто на сирітських концертах ті бідні сироти мусять чи декламувати чи представляти все і все те, що нагадує їх бідне сирітство. А воно преціньь таке болюче. Того болю ніяк не загоїть опісля ніяка страва, чи то гарне убрання. Або от видимо тих бідних діточок в почи в церкві, як кудяють сплячи по лавках. Тіж діти повинні у той час у ліжку бути. Такої офіри не вимагає від них Господь. Се роблять сестри, які не відчувають материнського чувства, а все міряють після своїх почувань. А при тім не треба забувати на те, що з примусового молення Богови виходять звичайно пізнійші атеїсти.

Нам у школах наших, де би вони не були, хоч би навіть на отвертих майданах, під голим небом, (це гигієнічне), потреба в першу чергу відповідних учителів. Учення наше не таке дуже високопарне. Всякі потрібні науки побирає наша дитина в публичних школах. Остає вивчування нашого, рідного, учення читати і писати по українськи та вивчення історії нашого народа і нашої пісні. То всьо. На се не треба великого образовання в учителів. Не в образованню, а в чувстві лежить ціла вага. Ходить про те, щоби учитель вщіпляв в молоденьке серце дитини те чувство, яке в нас самих є, та яке в серци того учителя тліє, себто любов до свого народа. Помежи нами є такі, що покликані до того заняття. Є такі між теперішними фабричними робітниками, чи між півцями церковними, чи людьми бизнесовими. Їх треба підшукати і просити обняти учительовання. Просити треба, бо учительовання се велике і дуже тяжке заняття. Хто з нас учив, той має вже поняття, що се за труд, якої треба терпеливости і які треба витерпіти неприятности. Лиш горячо любячий свій народ чоловік то все переможе. Перед таким „апостолом" варто навіть шапку здіймити. Дітей може правдиво зрозуміти лиш той чоловік, що сам є батьком родини. Тому головно таких треба брати за учителів. Платня учителя повинна походити з податків поодиноких українських родин. Не лиш той платити має, що має діти. Се була би кривда, бо і так богато видатків в родині, що в богатьох кінці не сходяться. Податок має бути загальний, рівний, невідкличний, примусовий і точний, як от державні текси. Шкільний податок повинні платити всі Українці однаково так, щоби надвижка з одного міста могла бути запомогою для другого, не так численного. Під тим зглядом повинна руководити нас всіх любов до свого народа. Коли по всіх місцевостях будуть рівно оплачувати учителів, то тоді не буде гонення за посадами, де більше платять.

До такого заряду потреба заряду шкільної ради. Се річ природна. Вона завідувала би фондами, виплачувалаб учителів та назначувалаб їх на опорожнені посади. Їй треба би в справах школи повинуватися і довіряти. Та шкільна рада не повинна бути звязана з якоюсь партією чи релігією. До школи може мати доступ і місцевий священик, щоби поучувати релігію. Але кождий має пильнувати свій предмет, священик своє а учитель своє. Коли з них котрий не відповідний, той буде відповідати перед своєю зверхністю.

В такім напрямі ведена школа може дійсно в недовгім часі дійти до чогось висшого. З них може вийти колись і український каледж.

Н. Н.
з Кемден, Н. Дж.

ПОДОРОЖ НА МІСЯЦЬ.

—o—

Є сміливі люди, які беруться поважно за здійснення одної ідеї Жіль Верна. Чому після стільки неймовірних винаходів за останні десятиліття не можнаби врешті найти способу дістатися на місяць? Першими, що практично почали думати над ракетою на місяць, були австрійські професори Оберт і Гефт, які уявляли собі її як посудину з незвичайно сильно вибуховим матеріялом, що вилетить у простір і в еліпсі облетить місяць. У Берліні є інжинїри, що приготовляють свій плян, у Парижі інші — також свій. Покищо чуємо про приготування Француза Ґрафіні, який хоче викинути свою ракету з коловатого тунелю, звідки раніще витягне воздух. Його ракета буде дуралюмінієвою торпедою, що стоятиме на шинах і обертатиметься із страшною швидкістю під впливом електричних моторів. Його попередники, два французькі інжинїри: Мас і Друе, хотіли ще перед війною збудувати для цієї мети, залізне колесо на 150 м. величини. Вся трудність була в тому, що ніяка техника і ніякий матеріял не міг запевнити цій машині необхідної швидкости: 40 оборотів на секунду, при яких ракета моглаби полетіти на зустріч місяцю. Трудність інж. Ґрафіна — фінансова; його спроба коштуватиме 3 міліони франків, яких він шукає між міліонерами, що мають зрозуміння для такої місячної подорожі. Всі покищо підсміхуються, кепкують. Але колись уранці, прокинувшись, можемо прочитати: „Виїзд першого поїзду до місяця". І тисячі охотників кинуться, щоби стрібувати життя на кращій, срібній планеті! Особливож жінки, бо там є найкращі умовини для вдержання модної жіночої „стрункої лінії": тіло важить там 6 разів менше, як у нас; отже кожна 80-кілева дама важитиме тільки скромних 13 кільо! Перші, що зголосяться до поїзду на місяць, напевно одержать безплатну „місячну карту".

ТРАҐЕДІЯ КАТОРЖНИКІВ.

—o—

Перед роками засуджено у Франції на досмертну каторгу Дієдонна, спільника вславленого автомобільного бандита Боннота. Дня 6-го грудня минулого року Дієдонну утік з острова, на який був засланий і від того часу ніхто більше про нього не чув. Що могло з ним статися? Це питання цікавить публику тим більше, що — як здається тепер — його засуджено несправедливо. Сам він ніколи не признався до поповнення вбивства, за яке його обвинувачували, а всі його спільники навіть ті, яких страчено, перед самою смертю заявляли, що Дієдонн невинний.

Думають, що Дієдонн або втопився, або зїли його риби-людоїди. Дня 6. грудня 1926 р. шість вязнів втікло в звичайній лодці, яка перевернулася. Чотирьох втікачів втопилося, двох виплинуло. Мабуть між тими, що втопилися, був також Дієдонн. В той час, коли зайшов той випадок, у воді було дуже багато риб пажорів-людоїдів.

Приятель пропавшого вязня так описує втечу: Дієдонн і його пять товаришів виплили на звичайній лодці, яку вони сами зробили, дня 15. грудня на повне море. Блукали через кілька днів по океані, а потім причалили до болотняного побережжа і сховалися там в надбережній гущавині. Їхні спухлі від морської води ноги ранила болючо гостра тростина, через яку треба було пробиратися. По кількох днях Дієдонн не міг дальше йти. Він віддав одному з своїх товаришів листа з описом своєї втечі і лишився. Від того часу нічого про нього не чути, по всякій імовірности він не врятувався.

Не була це перша втеча Дієдонна, але вже третя. Перший раз пробував він втікати в 1919 році, коли довідався, що його мати вмирає. Друга невдачна втеча припадає на 1921 рік. Його ноги так запухли в солоній воді, що не міг йти дальше і сам віддався в руки поліції. Здається, що теперішня остання проба його втечі закінчилася його смертю.

НЕ ВИННА.

—o—

Матусю, голубко моя дорога.
Повір, що я тому не винна,
Що серце у грудях дрожить і пала
І рветься до него невпинно.
Хиба-ж ти не була колись молода,
Хиба ти кохання не знала,
Скажи, ну скажи же, моя золота,
Хиба-ж ти, як я, не зітхала?
Чогож ти сваришся, чого ти кричиш,
Чого ти мені докоряєш,
Матусю, кохана, чого-ж ти мовчиш?
Не винна, ти добре це знаєш.

Т. П.

НАРАДА ЖІНОК-ДЕЛЕҐАТОК ЗІЗДУ.

Підчас X-го Всеукраїнського Зїзду Рад в ВУЦВК-у відбулася нарада жінок-делеґаток зїзду. Цю нараду скликав жінвідділ ЦК КП (б) У, щоб обговорити питання про роботу серед жінок та про участь робітниці і селянки в соціялістичному будівництві.

Нарада жінок по заслуханню доповідей визнала за потрібне послідовно виконувати постанови Всеукраїнського зїзду робітниць та селянок, втягаючи дедалі ширші маси жіноцтва до громадської роботи і господарського будівництва та накреслила низку заходів щодо перебудови побуту та розкріпачення жіноцтва.

—o—

ЯК ЗА ЦАРСЬКИХ ЧАСІВ.

Радянський уряд ствердив в останнім часі, що в його численних торговельних представництвах на чужині крадуть аж гей. У Лондоні, Парижі та Відні переведуть строге слідство.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

відбувшогося в днях від 16.—18. лютого 1927 р.

(Продовження)

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за час від 1-го мая 1926 р. до 31-го січня 1927 р. по числам відділів.

Від.	Члени	Каса від.	Разом	Від.	Члени	Каса від.	Разом
1	165.00	—	165.00	122	2.00	—	2.00
2	39.00	—	39.00	123	30.00	10.00	40.00
3	25.00	20.00	45.00	124	14.00	25.00	39.00
4	30.60	10.00	40.60	127	37.00	25.00	62.00
5	49.00	20.00	69.00	128	13.50	—	13.50
7	28.75	—	28.75	129	13.75	15.00	28.75
8	56.00	25.00	81.00	130	107.00	25.00	132.00
10	5.00	—	5.00	132	51.50	25.00	76.50
12	29.00	—	29.00	133	86.00	50.00	136.00
15	17.00	25.00	42.00	134	21.00	5.00	26.00
20	—	100.00	100.00	135	50.25	—	50.25
21	32.25	25.00	57.25	136	44.25	25.00	69.25
22	25.00	25.00	50.00	137	166.00	25.00	191.00
23	12.25	50.00	62.25	138	16.00	10.00	26.00
25	31.50	—	31.50	139	42.50	—	42.50
26	26.00	44.00	70.00	140	14.00	5.00	19.00
29	50.00	—	50.00	141	10.00	10.00	20.00
31	43.50	—	43.50	142	18.00	—	18.00
34	42.00	**55.00	97.00	144	35.00	25.00	60.00
36	42.00	25.00	67.00	145	27.00	25.00	52.00
37	36.90	*82.10	119.00	146	27.00	25.00	52.00
38	—	25.00	25.00	147	33.00	50.00	83.00
39	5.00	—	5.00	148	—	25.00	25.00
40	20.00	20.00	40.00	150	—	*10.75	10.75
42	—	25.00	25.00	151	—	50.00	50.00
43	16.00	5.00	21.00	153	3.00	5.00	8.00
44	25.50	25.00	50.50	155	86.00	25.00	111.00
45	214.00	25.00	239.00	156	39.00	25.00	64.00
46	42.00	25.00	67.00	159	21.50	—	21.50
49	10.00	—	10.00	160	72.00	25.00	97.00
50	23.00	5.00	28.00	161	1.00	—	1.00
51	23.00	—	23.00	163	28.50	—	28.50
52	9.00	15.00	24.00	165	35.50	—	35.50
53	3.50	—	3.50	167	13.00	5.00	18.00
55	27.00	25.00	52.00	171	19.50	—	19.50
56	44.00	10.00	54.00	174	8.75	5.00	13.75
57	26.50	25.00	51.50	176	7.00	10.00	17.00
58	33.00	10.00	43.00	177	23.00	—	23.00
59	24.50	25.00	49.50	179	76.00	25.00	101.00
60	5.00	—	5.00	182	40.50	25.00	65.50
63	10.25	25.00	35.25	185	29.00	—	29.00
64	27.00	25.00	52.00	186	17.00	—	17.00
65	64.00	—	64.00	188	27.00	—	27.00
66	43.00	25.00	68.00	190	—	25.00	25.00
69	20.00	25.00	45.00	191	14.00	25.00	39.00
70	5.00	—	5.00	192	18.00	5.00	23.00
71	10.00	10.00	20.00	193	15.00	25.00	40.00
73	12.00	10.00	22.00	194	10.00	10.00	20.00
75	—	25.00	25.00	195	21.00	10.00	31.00
77	44.50	—	44.50	197	9.48	—	9.48
78	26.50	10.00	36.50	198	18.50	25.00	43.50
81	37.25	25.00	62.25	199	6.00	5.00	11.00
82	25.00	5.00	30.00	200	19.00	—	19.00
83	56.00	*47.87	103.87	202	29.00	25.00	54.00
84	4.00	5.00	9.00	203	44.00	25.00	69.00
86	81.50	25.00	106.50	204	50.00	25.00	75.00
87	38.00	25.00	63.00	205	7.50	—	7.50
89	8.00	10.00	18.00	206	132.00	25.00	157.00
91	117.85	25.00	142.85	207	27.50	10.00	37.50
92	21.00	10.00	31.00	208	6.00	5.00	11.00
93	17.50	—	17.50	209	25.50	—	25.50
94	109.00	100.00	209.00	211	47.50	25.00	72.50
95	32.50	25.00	57.50	212	8.25	6.75	15.00
96	5.00	50.00	55.00	213	67.00	25.00	92.00
98	26.00	25.00	51.00	216	—	25.00	25.00
99	85.00	50.00	135.00	217	105.50	100.00	205.00
100	24.00	**48.10	72.10	218	41.75	25.00	66.75
102	66.00	50.00	116.00	219	25.00	25.00	50.00
103	17.00	3.00	20.00	220	34.00	25.00	59.00
104	43.00	—	43.00	222	—	25.00	25.00
105	119.70	100.00	219.70	223	80.00	25.00	105.00
108	20.00	25.00	45.00	224	16.00	10.00	26.00
109	69.00	10.00	79.00	225	16.00	—	16.00
110	9.50	5.00	14.50	226	10.00	—	10.00
111	16.00	10.00	26.00	227	29.00	—	29.00
112	25.00	—	25.00	229	23.00	—	23.00
113	—	25.00	25.00	230	53.00	50.00	103.00
114	12.00	10.00	22.00	231	23.00	10.00	33.00
116	10.00	10.00	20.00	232	11.00	10.00	21.00
117	33.00	—	33.00	233	24.50	25.00	49.50
118	23.00	27.00	50.00	234	34.00	—	34.00
119	11.00	15.00	26.00	235	52.50	11.00	63.50
120	56.00	25.00	81.00	240	5.00	5.00	10.00
121	18.00	10.00	28.00	241	20.00	10.00	30.00

Від.	Члени	Каса від.	Разом
242	23.00	—	23.00
243	28.75	50.00	78.75
244	10.00	10.00	20.00
245	39.00	25.00	64.00
246	18.00	10.00	28.00
247	72.75	50.00	122.75
248	18.00	25.00	43.00
251	5.00	—	5.00
253	38.25	10.00	48.25
255	10.75	25.00	35.75
256	20.00	10.00	30.00
258	13.00	15.00	28.00
259	62.00	38.00	100.00
260	9.00	10.00	19.00
261	23.50	27.50	51.00
263	25.00	10.00	35.00
264	6.00	—	6.00
265	17.50	10.00	27.50
266	49.00	15.00	64.00
267	12.00	5.00	17.00
269	24.00	10.00	34.00
270	36.25	25.00	61.25
271	13.00	10.00	23.00
272	6.00	4.00	10.00
273	33.50	17.00	50.50
274	70.00	10.00	80.00
275	89.00	25.00	114.00
276	33.30	—	33.30
277	28.50	10.00	38.50
278	22.00	25.00	47.00
279	6.00	—	6.00
286	18.00	25.00	43.00
282	68.00	100.00	168.00
283	21.25	25.00	46.25
284	10.25	—	10.25
285	13.00	5.00	18.00
288	29.50	25.00	54.50
290	20.00	20.00	40.00
291	—	5.00	5.00
293	9.00	—	9.00
294	22.25	20.00	42.25
295	40.25	50.00	90.25
296	14.00	25.00	39.00
297	9.00	—	9.00
299	24.18	15.00	39.18
300	56.00	—	56.00
303	—	20.00	20.00
305	21.00	5.00	26.00
307	19.00	10.00	29.00
308	*69.50	—	69.50
309	18.75	15.00	33.75
311	6.00	—	6.00
312	19.25	—	19.25
313	9.00	5.00	14.00
314	1.50	—	1.50
315	51.50	5.00	56.50
316	76.00	50.00	126.00
317	7.00	25.00	32.00
319	9.00	6.00	15.00
320	30.00	—	30.00
323	44.00	50.00	94.00
324	47.00	50.00	97.00
326	47.75	75.00	122.75
327	—	*30.00	30.00
328	—	10.00	10.00
329	5.00	—	5.00
331	8.00	—	8.00
332	17.50	**50.00	67.50
333	24.50	—	24.50
334	19.50	5.00	24.50
336	22.00	10.00	32.00
338	22.00	**78.05	100.05
340	13.00	—	13.00
341	13.50	10.00	23.50
342	37.50	25.00	62.50
343	7.75	—	7.75
344	12.00	10.00	22.00
345	26.00	—	26.00
346	34.00	—	34.00
347	17.20	25.00	42.20
348	7.00	—	7.00
349	24.35	5.00	29.35
350	22.50	25.00	47.50
351	23.00	25.00	48.00
354	11.00	5.00	16.00
355	15.00	10.00	25.00
357	5.00	—	5.00
363	30.25	—	30.25
364	170.30	25.00	195.30
365	22.50	20.00	42.50
369	30.75	25.00	55.75
370	—	100.00	100.00
371	34.00	10.00	44.00
380	5.75	2.00	7.75
381	15.00	10.00	25.00
384	28.50	25.00	53.50
385	35.45	—	35.45
388	66.00	—	66.00
392	6.00	10.00	16.00
393	—	16.00	16.00
396	38.50	50.00	88.50
400	13.50	20.00	33.50
401	3.00	5.00	8.00
	8040.06	4738.12	12,778.18

*) Відділи, що устроювали підприємства на річ Сиротинця У. Н. С.

**) Відділи, що жертвували з каси і уряджували підприємства на річ Сиротинця У. Н. Союза.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Жертви членів У. Н. Союза	$8,040.06
Жертви відділів У. Н. Союза	4,738.12
Жертви Головного Уряду У. Н. Союза	157.00
Жертви занятих в Свободі і канцелярії У. Н. С.	55.00
Жертви поза членами і відділами У. Н. Союза	254.05
Разом	$13,244.23
Деклярованих з каси У. Н. Союза	10,000.00
Загальна сума на річ будови Сиротинця У. Н. С.	$23,244.23

ВИСЛІД ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА:

По конець 31-го січня 1927 року в У. Н. Союзі було дійсних відділів 379 з 19,349 членами.

Після повисшого звіту 271 відділів з 14,985 членами заявилося практично, жертвами, за будовою Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Відділів 108 з 4,349 членами не зробили чинної заяви. Велика більшість відділів і членів У. Н. Союза є невідклично за тим, щоби при У. Н. Союзі повстав Сиротинець-Захист, для сиріт і старших членів У. Н. С.

В кождім з повисше наведених відділів, які вже зложили частинно жертви, дальше жертви збирають між членами і при всякій нагоді. З письм, які приходять до Комітету, а деякі печатається в Свободі, можна вносити, що справа Сиротинця У. Н. Союза є на дорозі до певного здійснення, скорше чи пізнійше. Первісний плян Комітету зістав вповні одобрений великою більшостю відділів і членів У. Н. Союза.

Слідуючі відділи до 31. січня 1927 р. не зложили ще жертв на Сиротинець:

6	18	33	62	80	107	152	168	180	201	237	257	292	318	339	361
9	19	35	67	85	115	154	169	181	210	238	262	298	321	352	367
11	24	41	68	88	125	157	170	183	214	239	268	301	322	353	379
13	27	47	72	90	126	158	172	184	215	244	281	302	325	356	
14	28	48	74	97	131	162	173	187	221	250	286	304	330	358	
16	30	54	76	101	143	164	175	189	228	252	287	306	335	359	
17	32	61	79	106	149	166	178	196	236	254	289	310	337	360	

Многі з повисших відділів заявили зложити жертви на Сиротинець-Захист У. Н. С., як лише місцеві відносини на це зізволять. Страйки, безробіття і недуги членів є головними перешкодами.

Повисший звіт є найкрасшим доказом успіху праці Комітету за послідний рік його існовання. Цей успіх Комітет не приписує собі в повні. Треба в повні признати заслуги місцевим відділовим урядникам і членам У. Н. Союза. Також належиться признанне Голов. Урядникам У. Н. Союза і Свободи, які щиро до справи Сиротинця-Захисту відносяться все і всюди. Треба також признати щирі змагання українському загалови, який також поміг збільшити фонд будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Коли так дальше піде, а є надія на ліпше, то не довго прийдеться ждати на початкових сто тисяч долярів. „Громада по нитці, бідному сорочка", і тут громада, лише громада, може довершити добре і потрібне діло.

В лучности будучність і сила наша яко народа!

Мих. Угорчак, предс. К. С.-З. У. Н. С.

(Дальше буде)

ВІДОЗВА

до американських Українців.

Брати Українці з Нового Краю!

Вдруге Комітет Будови Народнього Дому в Бересті на Поліссі звертається до Вас через газети з горячим закликом про допомогу в будові Народнього Дому на найбільш загрожених з національного боку дільниці Української Землі — Поліссі. Рік тому назад перший ~~благальний заклик наш~~, надрукований в деяких американських часописах, не дійшов до серця українського громадянства. За той час власними силами тут дещо зібрано, але цього не вистарчає для довершення діла, за яке Комітет взявся. Цею дорогою Комітет звертається до Шановних Редакцій американських українських газет з проханням: 1) надрукувати безплатно цей наш заклик, 2) відчинити приймання пожертв на загально національне діло, яким є набуття власної домівки на біднім, зруйнованім війною, але суто українськім Поліссі.

За Комітет Будови;

Др. Василь Дмитрик.

Гроші слати: До Обєднання в Филаделфії, або: Польща, Бересть над Бугом, Топольова 39. Український Кооперативний Банк, для Комітету Будови Народнього Дому.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Жертви переслані на край до Обєднання в місяцю квітни 1927.

1. **Ню Йорк, Н. Й.** Чорноморська Січ переслала на Інвалідів ...33.00
2. **Гемтрамк, Міш.** Тов. Згода, від. 20. У. Н. С., переслало з народного податку за рік 1926 на слідуючі цілі: $57 Рідна Школа, $60 Фонд Революційний, $25 Інваліди, $25 Тов. Просвіта, $25 Вязні, $25 Вдови і Сироти. Разом ...217.75
3. **Алтуна, Па.** д. Антін Лаврук переслав збірку на Рідну Школу 10.00 Зложили: Петро Аравчук $2; по $1: Антін Лаврук, Григорій Сеньків, Пилип Назарук, Іван Височький, Ігнатій Олексин, Михаїл Височький, Николай Олійник; по 50 ц.: Николай Сливчук і Володимир Бурка.
4. **Гемтремк, Міш.** д. Михайло Черній переслав збірку на Політичних Вязнів ...$25.00
5. **Парсонс, Па.** д. Олекса Мик переслав збірку на Інвалідів $25 зібрану в Вилкс Беррі, Па. в Бр. Івана Хрестителя, від. 223 У. Н. С., а $21 на Вязнів. Разом ...46.00
6. **Бутлер, Па.** д. М. Марків переслав збірку від Укр. Православної Громади на Рідну Школу ...25.00
7. **Ню Йорк, Н. Й.** Чорноморська Січ переслала на Інвалідів ...25.00
8. **Йонкерс, Н. Й.** Впреп. о. В. Сполітакевич переслав збірку на Сироти $60 і $4 на Податок від Бр. св. Андрія, від. 12 У. Н. С. ...64.00
9. **Ню Йорк, Н. Й.** З рамени Січи ім. О. Бесарабової відбулася панахида в укр. правосл. церкві і зібрано збірку на Вязнів ...42.00
10. **Майнерсвіл, Па.** д. Теодор Пташинський переслав збірку на Рідну Школу ...31.83
11. **Скрентон, Па.** д. Павло Черняк переслав збірку на інвалідів, зібрану на похороні Нестора Сухорукого. Зложили по $1: Павло Байда, Роман Білан, Павло Черняк, Дмитро Яцун; по 50 ц.: Михаїл Дорош, Василь Савка, Дмитро Михайлів, Петро Омелян, Михаїл Федорко, Павло Кінах, Андрій Нечипор, Андрій Козель, Параня Білан, Михайло Теличка. Разом ...8.50
12. **Бостон, Масс.** З концерту на політичних вязнів від Сестр. Пр. Покрови ...34.05
13. **Рачестер, Н. Й.** Решта з фонду протестантської секти на інвалідів, Рідну Школу, політичних Вязнів і Сироти, переслав І. Хороший ...20.00
14. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Замісць святочних желань зложили на Рідний Край: В. Загаєвич $3; по $2: Е. Ляхович, М. Близняк, др. Л. Мишуга, о. М. Кінаш, В. Кедровський і о. В. Сполітакевич; по $1: М. Воробець, С. Дембіцький, М. Гайворонський, О. Ревюк, В. Кіпіловський, Д. Галичин, О. Стеткевич, І. Кштанюк, А. Описик, П. Маційовський, Р. Слободян, др. С. Демидчук і М. Угорчак. Разом 29.00
15. **Бофало, Н. Й.** д. Юрій Гура переслав збірку з Шевченкового Свята на Рідну Школу $10, на Просвіту $5 і на Інвалідів і Сиріт $11.80. Разом ...26.80
16. **Амстердам, Н. Й.** д. Теодор Сюрко переслав збірку з церкви на Сироти ...4.86
17. **Геркімер, Н. Й.** Впреп. о. І. Крохмальний переслав збірку з церкви в Літел Фолс $5.70, а з церкви з Геркімер $5.60. Разом ...11.30
18. **Алентавн, Па.** д. Василь Ракочий переслав збірку з Укр. Кат. Церкви на Інвалідів ...24.00
19. **Меджестік, Кен.** д. Григорій Ватраль переслав на Сироти ...2.00
20. **Дженет, Па.** д. Дмитро Терпко переслав коляду на Р. Школу (спис жертводавців висланий до час. Свободи) ...53.65
21. **Клівленд, О.** Замісць святочних желань зложили на Р. Школу: Впреп. о. Л. Левицький і Впреп. о. др. Й. Жук по $2. Разом 4.00
22. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Замісць святочних желань на Рідну Школу зложили: Гарри Євусяк $5 і Марія Бойко з Бруклина $1. ...6.00
23. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Замісць святочних желань по $2 зложили: п. Олена Д. Лотоцька і п. Т. Онуфрик з Ню Йорку ...4.00
24. **Вустер, Масс.** Як Великодну Писанку зложив добр. Йосиф Зазуляк на вязнів і інвалідів ...10.00
25. **Перт Амбой, Н. Дж.** Замісць святочних желань на Рідну Школу зложили: п. Павло Гаврилів $10, а п. Йосиф Білоган $2 ...12.00
26. **Росфорд, О.** д. Олекса Невойда переслав на народний податок від Дмитра Бобака ...1.00
27. **Теривіль, Конн.** Впреп. о. Д. Кульматицький переслав збірку на старий край ...95.00 Збірка в церкві $35, з продажі бубна Укр. Банди $25, Бр. св. Михайла $10, з Парох. каси $10, Тов. ім. Т. Шевченка $5 і Укр. Спілка $10.
28. **Раритан, Н. Дж.** д. Іван Туранський переслав збірку з коляди на Рідну Школу ...10.00
29. **Шамокін, Па.** д. А. Шаршонь переслав збірку на Рідну Школу $20.84, а на Інвалідів $10. Разом 30.84
30. **Ню Йорк, Н. Й.** д. Іван Лазорчик переслав збірку на Народний податок. Зложили: Вас. Дичко $2; по $1: Іван Ватралик, Вас. Глюд, Іван Колодій, Сава Шот, Ів. Дубас, Олекса Буряк, Ст. Буряк, Сем. Світковський, Вас. Бугера, Онуфрій Понак, Йосиф Кальброн, Теодор Маюк, Петро Пелещак, Антін Філь, Титус Пийко і Стефан Мізяк. Разом ...18.00
31. **Філаделфія, Па.** д. Т. Грицей зложив замісць святочних желань на Рідну Школу ...2.00
32. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** д. Николай Пігура переслав збірку на Народний Податок ...12.25 Зложили: Антін Тенюх $1, Роман Струж 75 ц.; по 50 ц.: Григорій Гуменюк, Яків Осміловський, Василь Микитка, Петро Світніцький, Евдоким Баран, Василь Гоїк і Дацько Дорош; по 25 ц.: Олекса Яцків, Іван Бобовник, Семко Сайчук, Левко Кулич, Михаїл Турчинський, Йосиф Жарський, Семко Мисак, Андрій Сайчук, Онуфрій Колісник, Іван Васько, Николай Заяць, Йосиф Салюк, Андрій Бусько, Ізидор Василюк, Максим Стегніцький, Стефан Кот, Іван Миць, Йосиф Кірат, Доцька Захарейчук, Стефан Гріца, Антін Ярош, Андрій Мазур, Андрій Корнило, Вас. Маланяк, Павло Грабар, Андрій Кірат, Николай Леуш і Григорій Трусевич.
33. **Перт Амбой, Н. Дж.** Впреп. о. М. Лисяк зложив на Р. Школу замісць святочних желань ...2.00
34. **Елізабет, Н. Дж.** д. Марія Кінаш зложила на Рідну Школу замісць святочних желань ...2.00
35. **Балтімор, Мд.** д. Т. Чорній зложив на Рідну Школу замісць святочних желань ...2.00

Разом зібрано в квітни $944.83.